

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Західноукраїнського національного університету
Кафедра економіки, обліку та оподаткування

Каспін Ігор Григорович

**Проблеми організації та напрямки вдосконалення облікової
політики та системи аналізу і контролю діяльності підприємств /
Problems of organization and directions for improvement of the accounting
policy and the system of analysis and control of enterprise activity**

Спеціальність 071- Облік і оподаткування
Освітньо-професійна програма –Облік і оподаткування

Кваліфікаційна робота

Виконала : студент групи
ОПДвнм-21
І.Г. Каспін

Науковий керівник

Кваліфікаційна робота допущено
до захисту

_____ 20 __ р.
Завідувач кафедри
_____ В.М. Пилявець

ВІННИЦЯ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Історичні аспекти становлення категорії «облікова політика».....	6
1.2. Нормативно-правове регулювання облікової політики	13
РОЗДІЛ 2. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ «УКРАГРОЛІЗИНГ».....	20
2.1. Характеристика діяльності та організація обліку в компанії.....	20
2.2. Особливості облікових операцій в діяльності компанії.....	25
2.3. Удосконалення облікової політики в діяльності компанії.....	31
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ НАК «УКРАГРОЛІЗИНГ».....	35
3.1. Удосконалення методики аналізу в діяльності компанії.....	35
3.2 . Впровадження ефективного контролю в діяльність компанії.....	39
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	46
ДОДАТКИ.....	51

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах суб'єкти господарювання самостійно здійснюють економічну, організаційно-управлінську політику своєї діяльності, тому на підвищену увагу вимагають питання організації облікової системи. Найважливішим елементом забезпечення достовірної, своєчасної, надійної інформації в системі є облікова політика. Облікова політика впливає підсумкові показники діяльності організації та галузі загалом, дозволяє формувати достовірну бухгалтерську (фінансову) і управлінську звітність, є важливим інструментом оптимізації податкового навантаження організації.

В даний час облікова політика є найважливішим інструментом управління підприємством. При правильно складаній обліковій політиці підприємство може суттєво змінити на краще свої основні показники діяльності, побудувати ефективне податкове планування та цінову політику.

В сучасних умовах основне призначення облікової політики полягає в упорядкуванні облікового процесу на підприємстві; методологічному та методичному відображенні майна підприємства, господарських операцій та результатів його діяльності; наданні бухгалтерському обліку планомірності та цілеспрямованості; забезпеченні ефективності обліку

Дослідженням питання облікової політики та формування ефективної системи аналізу та контролю як складової ефективного управління займалися Ф. Бутинець, С. Голов, П. Житний, К. Зубко, В. Костюченко, Н. Остап'юк, В. Шевчукта ін. Водночас наукові напрацювання в галузі теорії і методології формування облікової політики, системи контролю та аналізу об'єктивно відстають від практичних проблем сьогодення. Підтвердженням справедливості такої тези є відсутність наукових досліджень щодо розробки облікової політики для потреб управління. Все це є свідченням актуальності проведеного дослідження.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в дослідженні теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій з формування ефективної облікової політики, а також удосконалення аналітичного та контрольного забезпечення господарських операцій підприємства

Досягнення поставленої мети передбачає формування наступних **завдань**:

- дослідити історію формування категорії «облікова політика»;
- визначити нормативно-правового регулювання облікової політики суб'єктів господарювання;
- проаналізувати організаційне забезпечення облікової політики на підприємствах, уточнити його сутність, елементи, етапи та форми;
- дослідити теоретичні основи облікової політики в системі обліково-контрольного забезпечення діяльності досліджуваного підприємства;
- проаналізувати фінансово-економічну характеристику, організацію роботи бухгалтерської служби підприємства, оцінити базові її елементи;
- визначити особливості формування облікової політики лізингової компанії;
- розробити рекомендації щодо вдосконалення облікової політики компанії;
- визначити напрямки удосконалення контрольно-аналітичної роботи в компанії

Об'єктом дослідження є процес формування облікової політики, здійснення контрольно-аналітичної роботи в діяльності публічного акціонерного товариства «національна акціонерна компанія «Укراгролізинг»

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних питань щодо удосконалення облікової політики в системі обліково-контрольного забезпечення діяльності лізингової компанії.

Методи дослідження базуються на застосуванні загальнонаукових та конкретно-наукових методів пізнання (аналіз та синтез, індукція та дедукція, конкретизація та абстрагування, морфологічний метод, класифікація,

угруповання, порівняння тощо), використання положень теорії бухгалтерського обліку та контролю.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти, праці вітчизняних і закордонних вчених з питань облікової політики, спеціалізовані періодичні видання, облікові реєстри та форми звітності досліджуваної компанії.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у визначенні, уточненні та обґрунтуванні організаційних та методичних основ формування облікової політики, аналізу та контролю операцій лізингу.

Практичне значення одержаних результатів. полягає в тому, що результати дослідження можуть бути застосовані в у діяльності державного публічного акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Украгрозлізинг»», а також в інших вітчизняних аграрних підприємствах.

Апробація результатів випускної кваліфікаційної роботи. Результати проведеного дослідження розглядались на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Трансформаційні процеси в економіці: від конкуренції до кооперації». м. Хмельницький, 24 жовтня 2022 р.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Зміст роботи викладено на 45 сторінках комп'ютерного тексту, з них: 43 сторінки – основний зміст, список використаних джерел налічує 45 найменувань

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Історичні аспекти становлення категорії «облікова політика»

Сучасний етап становлення ринкової економіки характеризується різноманіттям форм власності та господарювання, але все без винятку підприємства розробляють облікову політику, яка є важливою складовою процесу ведення обліку та складання фінансової звітності.

Для оцінки місця та значення категорії «облікова політика» в сучасному економічному механізмі визначимо історичні аспекти становлення даної дефініції.

На наш погляд, можна виділити ряді етапів еволюції формування вимог до облікової політики протягом усього розвитку бухгалтерського обліку та звітності в світі (таб. 1.1).

Проаналізуємо докладніше кожен з цих етапів. Якщо розглядати облікову політику в широкому розумінні як вибір методів, способів та прийомів ведення бухгалтерського обліку, то її виникнення можна віднести до самого початку людської цивілізації. У період зародження обліку для нього був характерний стихійний вибір правил. Це пов'язано з тим, що господарська діяльність велася тоді у відносно невеликих масштабах, і облік будувався лише на фікції її фактів. У цей період з'являються згадки про облікову політику в літературних джерел. Підтвердженням можуть бути зауваження римського політичного діяча та письменника Марка Порція Катона (234–149 рр. до н.е.) щодо складання письмових інструкцій для керуючих з організації обліку у маєтках [4, с 122].

Наступний етап (VI-XIV ст.) пов'язаний з вибором облікових методів у рамках з'явилися правил бухгалтерського обліку об'єктів. Так, домініканський чернець Ст. Хенлі у своїх трактатах вимагав проведення ретельної перевірки

звітів, щорічної інвентаризації для звірки облікових даних та натуральних залишків, уявлення свідчення підтвердження правильності цін, зазначених у звіті [9, 12]. У капітулярії Карла Великого (датується кінцем VIII ст. – початком IX в.) [21, с. 265] наказувалося ведення двох окремих реєстрів для обліку видаткових та прибуткових операцій, складання щорічних звітів про доходи. Приклади єдиних вимог щодо ведення обліку бачимо і в ухвалених у Барселоні правилах для середземноморських купців (XIII ст.) [50, с. 102], які говорили, що господарські операції записуються в хронологічному порядку, всі числа мають бути буквеними, кожен операцію необхідно підтверджувати відповідним документом.

Таблиця 1.1.

Історичні етапи становлення бухгалтерського обліку

Етап	Події
Стародавній Світ	Зародження бухгалтерського обліку
Середньовіччя	Поява загальноприйнятих методів бухгалтерського обліку в різних країнах (подвійний запис, баланс, оцінка)
XV – XVIII ст	Узагальнення практичного досвіду бухгалтерського обліку в працях представників різних шкіл бухгалтерського обліку (Лука Пачоолі та ін)
XIX ст	Формування наукових концепцій бухгалтерського обліку, його регламентація на основі законодавчих актів
Перша половина XX ст	Формування національних стандартів бухгалтерського обліку
Друга половина XX – поч. XXI ст	Подальший розвиток національних стандартів бухгалтерського обліку на міжнародному рівні

У зазначений період починає здійснюватися державна регламентація обліку. Історики вважають, що першою країною, яка стала на цей шлях, була Іспанія: 1263 р. у Кастилії був видано закон про обов'язкове щорічне складання звітності керуючими державними підприємствами [25, с. 48].

Звернемо увагу також на те, що в цьому час зароджується досконаліша система господарського обліку, що ґрунтується на правилі подвійного запису [846, с. 133].

Третім етапом розвитку підходів до облікової політики вважатимуться період із XV до XVIII в., ьхарактерною рисою якого було нарощування ситуацій застосування облікової політики під впливом методики бухгалтерського обліку, що розвиваються. Як найважливіші її елементи з'являються нові облікові реєстри:

- Меморіал (У ньому відображалися всі записи, крім касових);
- Касова книга (де розкривався рух грошових коштів);
- Журнал-Головна (реєстр, що об'єднував хронологічну та систематичну систему облікових записів);

У XVII ст. створюється така значуща для облікової політики категорія, як аналітичні рахунки. Її запровадив французький учений Ж. Саварі (1673) [21, с. 155], запропонувавши розділити всі рахунки на аналітичні та синтетичні. З цього моменту змінюється і форма балансу, вона стає менш громіздкою завдяки звільненню від докладного переліку статей. А їх кількість у балансах організацій раніше могла перевищувати чотири сотні. Наприклад, баланс банку святого Георгія на 01.01.1409 включав 405 статей: 310 – у пасиві та 95 – в активі [21, с 130].

Таблиця 1.2.

Історичні етапи становлення облікової політики

Етап	Події
Стародавній Світ	Стихійний вибір правил обліку
VI – XIV ст	Вибір методів обліку в рамках розповсюджених правил обліку
XV - XVIII ст	Розширення правил облікової політики під впливом методів обліку
XXI - перша половина XX ст	Формування облікової політики під впливом наукових концепцій обліку і стандартизації
Друга половина XX–поч.XXI ст	Облікова політика стає самостійним об'єктом досліджень та регламентацій нормативних документів, розширюється сфера застосування професійного судження при формуванні облікової політики

Слід відзначити, що на даному етапі складаються умови для виникнення

робітника плану та типової кореспонденції рахунків. Основу цих важливих елементів облікової політики заклав німецький учений Швайкер, який розробив у своїх працях систему кодування рахунків та господарських операцій.

Не можна пройти повз перших значних праць, що містять рекомендації щодо вибору методів та прийомів ведення обліку. Насамперед це книга Л. Пачолі «Сума арифметики, геометрії, вчення про пропорції та відносини» (1494 р.) і книга Б. Котруль «Про торгівлю та досконале купецтво», написана 1458 р., а видана 1573 р.

Надалі ідеї щодо способів обліку, були розвинені у працях Ж. Саварі, Ст. Швайкера, Ф. Гельвіга, М. де ла Порта, Е.Т. Джонса та інших вчених.

Хронологічні рамки четвертого тимчасового відрізка охоплюють в ХІХ ст. – першу половину ХХ ст. Його особливості полягають в обумовленості облікової політики науковими концепціями і в стандартизації, що почалася облікової діяльності. Так, представники тосканської наукової школи пропонують багаторівневу класифікацію рахунків, субрахунки, ієрархічну структуру рахунків та реєстрів, шахову форму рахівництва. Вчені, які створили венеціанську наукову школу, що розробляють класифікацію систем та форм рахівництва, принципи ведення обліку. Представник французької школи Ж.Г. Курсель-Сенелем рекомендує відмовитись від зайвої аналітичності у бухгалтерській обліку, що призводить до невиправданих витрат організації, вперше запроваджує вимогу раціональності. [46, с 55]

У працях А. Кальмеса, І.Ф. Шера, та Фельдгаузена та інших авторів висуваються наукові концепції обліку витрат та калькулювання собівартості продукції.

Поряд з цим розглядається теза про суб'єктивності показників, сформованих на основі вибраної облікової політики. Наведемо характерні міркування щодо цього питання.

І. Шмаленбах зазначає, що величини собівартості та фінансового результату завжди умовні, оскільки їхній розрахунок залежить від

бухгалтерської методології. На думку Д. Дзаппи, витрати, пов'язані з розрахунком собівартості, суб'єктивні, оскільки їхня величина залежить від облікової політики підприємства.

Дискутується і питання про те, хто має здійснювати вибір методів і способів при формуванні облікової політики. Наприклад, Ж.Г. Курсель-Сенель наполягає, що цей вибір повинен проводитися адміністрацією, а не бухгалтерією.

Також активно обговорюється тема встановлення єдиних бухгалтерських методів та принципів. Причому одні автори (Е. Пізані, Е. Мішо, А. Бошері) висловлюються за уніфікацію обліку (А. Бошері виступає за використання єдиних облікових реєстрів, Еге. Мішо – створення єдиних звітних форм, а Еге. Пізані – за уніфікацію форм рахівництва), інші (Е.П. Леоте, М. Кіркман) відстоюють ідеї методологічної незалежності (Е.П. Леоте стверджує, що «закон не може наказати обов'язкові форми рахівництва. Це означало б зазіхати на свободу, здоровий глузд і прогрес» [11, с 260]

Так М. Кіркман висловлює думку, що будь-яка організація має право самостійно обирати методи та правила обліку, ігнорувати ті з них, які їй не подобаються, і способів обліку може бути стільки ж, скільки та самих організацій.

Наукові думки щодо уніфікації обліку знаходять своє відображення не тільки в науці, а й у законодавстві. У 1917 р. з'являється відповідний проект Американської асоціації присяжних-бухгалтерів присяжних. У 1929 р. затверджуються перші уніфіковані форми звітності. А 1934 р. набирає чинності положення щодо облікової політики для організацій, які мають котирувані цінних паперів.

Але бухгалтерські закони у багатьох країнах ще не містять однакових правил ведення обліку та формування звітності та не охоплюють всі складові облікової політики. Так і сама вона поки що не є окремим об'єктом досліджень та регламентацій бухгалтерських нормативні документи.

Зростання значення облікової політики призводить до розробки

спеціальних бухгалтерських стандартів. Так було в березні 1974 р. виставляється на обговорення проекту першого міжнародного стандарту фінансової звітності (МСФЗ) «Розкриття облікової політики». У січні 1975 р. затверджується стандарт (англ. IAS 1 «*Disclosure of Accounting Policies*»). У жовтні 1976 р. виставляється на обговорення проект восьмого МСФЗ «*Виправлення у звіті про прибутки та збитки*» та зміни у бухгалтерських оцінках та обліковій політиці». У лютому 1978 р. затверджується зазначений стандарт з дещо іншим назвою (IAS 8 «*Unusual and Prior Period Items and Changes in Accounting Policies*»). Надалі відбувається вдосконалення підходів до облікової політики у міжнародних та національних стандартах.

В результаті з'являється і всім відомий сучасний міжнародний стандарт IAS 8 «Облікова політика, зміни у бухгалтерських оцінках та помилки» (англ. – *Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors*).

В Україні де ринковій економіці передувала командно-адміністративна система, облікова політика стає самостійною об'єктом досліджень та регламентацій пізніше. Сам цей термін приходить до України лише в 1990-х років. як вільний переклад словосполучення «*accounting policies*», що вживався у стандартах, що видаються Комітетом з МСФЗ.

До 1990 року облікова система у СРСР відповідно до вимог централізованої економіки була жорстко регламентованою та практично повністю стандартизованою, суттєві поправки на нові економічні умови не вносилися до кінця її існування [25, с 45]

Для соціалістичного бухгалтерського обліку були характерні єдність методології та загальних принципів організації, можливість обліку даних у масштабі окремих галузей та народного господарства в цілому, сумісність показників обліку з показниками плану, повнота, точність т достовірність, своєчасність, ясність та економічність. Соціалістичний бухгалтерський облік служив засобом контролю за виконанням планів, контролю за безпекою соціалістичною власності, сприяв впровадженню та зміцненню господарського розрахунку, виявлення та використання внутрішніх ресурсів,

тому правила його ведення було суворо уніфіковано.

З розпадом Радянського Союзу та початком приватизації почали виникати нові форми підприємств та підприємницької діяльності, що не вписуються в традиційну радянську систему обліку і вимагають її змін. З початку 1992 року багато положень бухгалтерського обліку почали значно наближатися до стандартів, прийнятих за кордоном. Зміни були закріплені у нових документах, що регламентують бухгалтерський облік в Україні.

Необхідність категорії «облікова політика» сформована появою приватної власності, яка зумовила розробку такої моделі обліку, «...яка забезпечує інформацію про діяльність підприємства не лише для зовнішніх користувачів, а й в першу чергу, для внутрішнього менеджменту. Обсяг інформації визначає законодавець за допомогою стандартного набору фінансової звітності та правил її складання, що зафіксовані у стандартах. Це необхідно для того, щоб держава могла контролювати податки до бюджету. Що стосується тієї частини інформації, що використовують у системі менеджмента, то підприємства самі встановлюють її обсяг та методи збору даних і систему економічних показників.» [50, с 21]]

Умови ринку потребують, щоб у межах дозволених стандартами, вибрати вектор розвитку організації, методики і технології обробки даних та отримати необхідну інформацію для потреб користувачів.

Характеризуючи сучасний етап розвитку підходів до облікової політики в Україні, необхідно звернути увагу, що наразі розширюється сфера застосування професійного судження при формуванні облікової політики. Зазначена тенденція проявляється спочатку у розвинених зарубіжних країнах. Про це свідчать міжнародні стандарти фінансової звітності, які дуже часто вимагають від бухгалтера прийняття рішень на основі професійного судження. З інтеграцією України до ринкової економіки починає формуватися та зростати потреба в умінні використовувати професійне судження під час створення ефективної облікової політики.

1.2. Нормативно-правове регулювання облікової політики

Облікова політика організації як складова частина системи бухгалтерського обліку має важливе практичне значення. Поряд з загальноприйнятими методами, способами організації та ведення бухгалтерського обліку, передбаченими у законодавчих актах та державних стандартах з бухгалтерського обліку (ПСБО), облікова політика суб'єкта економіки дозволяє їх конкретизувати. Вони стимулюють його реалізацію стратегічних і тактичних цілей та завдань, стають засобами доказів при судових розслідуваннях, що беруть участь в оптимізації бази оподаткування, що забезпечують скорочення підприємницьких ризиків, що використовуються в оцінці результатів та перспектив роботи.

Взагалі облікова політика почала розроблятися у міжнародній практиці з прийняттям 1975 р. МСФЗ (IAS) 1 «Подання фінансової звітності».

Відповідно в МСФЗ (IAS) 1 визначено, що облікова політика, це «...конкретні принципи, основи, умови, правила та практика, прийняті компанією для підготовки та складання фінансової звітності» [33].

Таке розуміння передбачає орієнтацію правил як установки самих стандартів, а також на практику формування звітної інформації, прийняту у суб'єктах бізнесу. Одночасно облікова політика щодо МСФЗ (IAS) складає сукупність встановлених правил, що дозволяють реалізувати основні засади фінансової звітності та подати достовірну інформацію про перспективи розвитку бізнесу для основних користувачів.

В українській обліковій практиці з приходом категорії «облікова політика» широко стало використовуватись дане поняття, яке не відповідало вітчизняному правовому полю та традиціям регламентації облікового процесу. Така ситуація сприяла роботі з формування вітчизняної власної практики нормативно-правового регулювання.

Взагалі під системою нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку можна розглядати як сукупність законодавчих,

нормативних правових актів та інших документів, які стосуються бухгалтерського обліку. За чинним законодавством нормативне регулювання бухгалтерського обліку належить компетенції Уряду України, яке делегувало цю функцію Міністерству фінансів, представникам громадських інститутів, представникам різних суб'єктів господарювання, організацій та асоціацій бухгалтерів та інших фахівців з бухгалтерського обліку.

Способи регулювання бухгалтерського обліку та звітності в різних країнах істотно різняться. Так у Великобританії основним є Закон про компанії, окремий розділ якого присвячений веденню обліку та аудиту. У континентальній Європі справа дещо по-іншому. Тут облік та звітність регулюється державою, форми звітності в основному уніфіковані та достовірною вважається інформація, що відповідає лише нормативним документам. У бухгалтерській звітності відступати від вимог законодавства не можна, можна лише варіювати у межах встановлених норм шляхом застосування тієї ж облікової політики. Але якщо адміністрація вважає, що у якихось аспектах чинні нормативні документи не дозволяють достовірно відобразити стан справ, вона може це зробити в пояснювальній записці до фінансового звіту відповідним документом

В Україні бухгалтерський облік і звітність суворо регламентуються законодавчими органами, причому роль держави у розробці нормативних документів суттєва. за допомогою використання облікової політики, яка в таких умовах служить більше як інструмент для оптимізації.

Слід зазначити, що за останні десятиліття в Україні підходи до регулювання бухгалтерського обліку зазнали певних змін. У роки радянської влади бухгалтерський облік регулювався так званими підзаконними актами - інструкціями, наказами, положеннями та методичними вказівками міністерств та відомств; методологія обліку задавалася Міністерством фінансів УРСР. Основними нормативними документами в галузі бухгалтерського обліку були Положення: «Положення про головного бухгалтера», «Положення про бухгалтерські звіти та баланси» та ін. Це були документи наказного характеру,

які практично не давали бухгалтеру можливості вибору облікових. процедур. Вони регламентувалися дії бухгалтера як типових проводок, задавалася жорстка структура звітності. При цьому про будь-які варіанти в побудові системи обліку були неможливими

В даний час український бухгалтерський облік та звітність з методології та практичного застосування все більше наближаються до норм, прийнятих у економічно розвинених країнах. Адаптація міжнародних стандартів фінансової звітності (далі МСФЗ) в Україні відбувається двома шляхами: еволюційним – за допомогою поступового оновлення чинної нормативної бази, насамперед, положень (стандартів) з бухгалтерського обліку та революційним – за допомогою складання окремими категоріями економічних суб'єктів можливості ведення обліку та складання фінансової звітності безпосередньо за міжнародними стандартами.

Поступовий перехід в Україні до використання МСФЗ. передбачає підвищення значення внутрішньо наказу з облікової політики, який є основним документом, що регулює порядок ведення обліку в підприємстві.

В даний час в Україні склалася п'ятирівнева система регулювання обліку та звітності, на формування якої величезний вплив зробили економічні перетворення в країні та активне поширення міжнародних стандартів фінансової звітності

Система регулювання облікової політики виділяє міжнародний, законодавчий, методичний та організаційний рівні.

Перший рівень становить міжнародна облікова політика реалізує яку Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Ними розробляються Міжнародні стандарти фінансової звітності та Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.

Другий рівень становлять законодавчі акти, які приймаються Верховною радою України, указами Президента та постановами Уряду України. Головним актом другого рівня системи, прямо що регламентує постановку бухгалтерського обліку, є Закон України «Про бухгалтерський облік та

фінансову звітність в Україні», що встановлює єдині правові та методологічні засади організації та ведення бухгалтерського обліку в Україні. Крім цього сюди варто віднести Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства).

Визначення терміну «Облікова політика» наведено у ст. 1 «Закону про бухгалтерський облік та фінансову звітність». Згідно із трактуванням Закону «...Облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності» [43]. Подібне визначення містить МСБО 8: «...Облікова політика — конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності» [34].

Згідно абзацу 2 частини 5 ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» «... підприємство самостійно визначає свою облікову політику за погодженням її з власником (власниками) або уповноваженим ним органом (посадовцем) у відповідності з установчими документами». [43].

Відповідно до п. 6 розділу IV НП(С)БО 1 підприємство має висвітлювати обрану облікову політику шляхом опису:

- принципів оцінки статей звітності;
- способів обліку за окремими статтями звітності.

Третій рівень системи складають методичні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку, у тому числі інструкції, вказівки тощо. Розробляти їх можуть усі, хто зацікавлений в інтерпретації та деталізації положень нормативних правових актів першого та другого рівнів (Міністерство фінансів, Міністерство сільського господарства, деякі інші міністерства та відомства, об'єднання організацій, великі компанії, а також професійні об'єднання бухгалтерів).

Міністерством фінансів України розроблені Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства № 635 від 27 червня 2013 року, які

можуть застосовувати підприємства, організації та інші юридичні особи незалежно від організаційно-правових форм господарювання та форм власності (крім банків, бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства застосовують міжнародні стандарти).

Оцінка елементів облікової політики, представлених у Методичних рекомендаціях № 635 дозволяє стверджувати, що вони в основному висвітлюють методичний аспект бухгалтерського обліку

Враховуючи галузеву специфіку окремими міністерствами було розроблено розпорядчі документи, що регламентують формування облікової політики підприємствами конкретних галузей та (або) специфічних об'єктів обліку. Зокрема, Міністерство аграрної політики України було затверджено Наказ № 254 від 11.04.2007 року «Про погодження облікової політики підприємства» . У зазначеному нормативно-правовому акті визначаються особливості формування облікової політики для підприємств аграрного сектору. Зазначеним нормативно-правовим актом встановлюються елементи облікової політики, що використовуються підприємствами аграрного сектору економіки та наводяться приклади розрахунку окремих показників.

Окремі елементи облікової політики щодо об'єктів обліку регламентуються спеціальними нормативно-правовими актами, зокрема:

- Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку нематеріальних активів, затвердженими Наказом Міністерства фінансів України від 16.11.2009 р. № 1327 ;

- Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку біологічних активів, затвердженими Наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2006 р. № 1315;

- Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку запасів, затвердженими Наказом Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2;

- Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку основних засобів, затвердженими Наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561

Четвертий рівень системи становлять звані робочі документи організацій, у яких з урахуванням загальновстановлених правил та принципів вони формують свою облікову політику, свої підходи до розкриття бухгалтерської інформації у звітах, які подаються зацікавленим користувачам.

Огляд нормативних актів, дозволяє виділити п'ять етапів формування та розвитку їх облікової політики.

Перший етап (1992-1994 рр.) пов'язані з початком використання поняття облікової політики у нормативних актах, регулюючих бухгалтерський облік економічних суб'єктів. Професійне судження відсутнє

Другий етап (1994-2004 рр.) характеризується формуванням визначення облікової політики, припущень та вимог до неї, а також вимог до оформлення відповідною організаційно-розпорядчою документацією підприємства (наказом, розпорядженням тощо); випадки зміни; до порядку розкриття. Поняття професійного судження у нормативних актах не було.

Третій етап (2004-2010 рр.) передбачає встановлення способів побудови облікової системи

Четвертий етап (2010-2018 рр.), характеризується тим, що у нормативних документах зазначаються вимоги до формування облікової політики. Достовірність (повнота, нейтральність, відсутність суттєвих помилок); подання інформації відповідно до економічної сутності фінансової звітності, а не лише їх правової форми; суттєвість; своєчасність; верифікація.

П'ятий етап (2018 р. – нині) пов'язаний із переходом до розробки національного стандарту бухгалтерського обліку «Облікова політика».

На формування облікової політики як на державному рівні так і на рівні підприємства здійсню вплив багато чинників:

На міжнародний рівень впливає:

- світоглобалізаційні процеси;
- розвиток мережових інформаційно-комунікаційних технологій;
- транснаціоналізація бізнесу.

На державну облікову політику впливає:

- ступінь демократизації суспільства;
- економічна ситуація в державі;
- рівень розвитку ринкову;
- національні особливості
- податкова політика;;
- рівень інтеграції економіки у міжнародне та європейське співтовариство;

- юридичне середовище;
- ступінь взаємодії міжнародних та національних стандартів обліку.

На облікову політику на рівні підприємства вплив здійснює:

- організаційно-правова форма підприємства та форма власності;
- вид діяльності підприємства;
- структура управління та наявність структурних підрозділів;
- кількість господарських операцій, обсяги діяльності, обсяг продажу, чисельність персоналу, наявність підрозділів, дочірніх підприємств тощо;
- особливості оподаткування виду діяльності;
- поточна та довгострокова мета підприємництва;
- ступінь матеріально-технічного оснащення (комп'ютерна техніка, програмне забезпечення);
- рівень кваліфікації кадрів;
- технологічні особливості виробництва (промислові підприємства), особливості організації постачання та збуту;
- системи та форми розрахунків з покупцями та постачальниками;
- взаємини з фінансовими структурами;
- система звітності перед власниками, а також іншими користувачами фінансової інформації;
- стан законодавства, перспективи його зміни.

Отже, саме законодавча база є основою для розроблення та впровадження облікової політики на підприємствах.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ «УКРАГРОЛІЗИНГ»

2.1. Характеристика діяльності та організація обліку в компанії

Державне публічне акціонерне товариство «Національна акціонерна компанія «Украгролізинг»» (далі компанія «Украгролізинг») працює на ринку лізингових послуг в Україні з 1999 року.

Основна діяльність компанії - закупівля і передача у лізинг сільськогосподарської техніки, транспортних засобів та обладнання. Компанія має у своєму складі центральний офіс, розташований в м. Києві та регіональну мережу - 25 відокремлених структурних підрозділів – філій без права юридичної особи.

Основними засобами які передає компанія в лізинг є: зернозбиральні комбайни, трактори, ґрунтообробна техніка, обладнання для тваринництва; обладнання для виробництва біопалива, інше обладнання (вантажна, будівельна та спецтехніка).

Компанія надає послуги фізичним особам, малому та середньому бізнесу, а також великим підприємствам. Для своїх клієнтів компанія «Украгролізинг» виступає надійним партнером, помічником та консультантом, оскільки готова забезпечити реалізацію проекту за принципом «в одному місці вирішується все».

Держава в особі Кабінету Міністрів України є власником 100 % вартості компанії «Украгролізинг»

Організаційна структура компанії «Украгролізинг» включає в себе наступні основні підрозділи:

- правління – здійснює загальну організацію діяльності компанії
- відділі продажу складається з фронт офісу та відділу послуг (сервісного обслуговування), фахівці якого займаються безпосередньо роботою з

постачальниками активів - предметів лізингу та потенційними клієнтами, реалізуючи лізингові продукти (послуги), нарощуючи лізинговий портфель компанії, збільшуючи кількість лізингових договорів;

- фінансовий департамент розробляє оптимальні схеми фінансування лізингових операцій, залучають банківські кредити, позики та інвестиції від небанківських фінансових установ, аналізують фінансово-господарську діяльність потенційних клієнтів, їх платоспроможність, визначають рівень ризикованості лізингових проектів та основні заходи щодо його скорочення, займаються фінансовим та податковим плануванням діяльності компанії, розробляють та складають управлінську звітність, управляють фінансовими потоками та ліквідністю тощо

- відділу моніторингу та адміністрування лізингових операцій здійснює підготовку пакету договорів за лізинговими проектами, які здійснює компанія (договір лізингу, застави, поруки, купівлі - продажу, ремаркетингу, зворотного викупу тощо), контроль страхування предмета лізингу та інших видів страхування ризиків лізингового проекту, державна реєстрація активів - предметів лізингу, моніторинг здійснення лізингової операції (зокрема, моніторинг предмета лізингу, своєчасності та повноти надходження лізингових платежів), що здійснюється впродовж терміну дії лізингового договору;

- бухгалтерська служба забезпечує постійний, безперервний та систематичний достовірний бухгалтерський та податковий облік господарських операцій, які здійснює лізингова компанія;

- відділ маркетингу проводить маркетингові дослідження, визначає привабливі для лізингової компанії напрями діяльності та клієнтські сегменти, комплекс маркетингу, створює маркетинговий план, розробляє нові лізингові продукти;

- аналітичний відділ проводить аналіз здійснюваних операцій

- спеціалісти юридичного відділу відповідають за юридичне забезпечення діяльності компанії;

- департамент регіональних представництв займається розвитком регіональної мережі лізингової компанії (представництв, філій тощо);
- відділ безпеки здійснює забезпечення інформаційної, внутрішньої та економічної безпеки всіх напрямів діяльності компанії;
- відділ програмного забезпечення автоматизує бізнес-процеси лізингової компанії, займається створенням та зберіганням необхідних баз даних, відповідного програмного забезпечення, підтримує якісну роботу комунікаційних систем і програм; і, нарешті,
- колегіальний орган, який приймає усі рішення, пов'язані з можливими ризиками, - лізинговий комітет компанії, членами якого є фахівці різних департаментів та відділів.

Важливе місце в діяльності компанії «Украгролізинг» займає бухгалтерська служба яка складається з головного бухгалтера та фахівців які координують окремий обліковий напрям роботи компанії.

Так головний бухгалтер компанії «Украгролізинг» здійснює

- розробку облікової політики компанії;
- координацію роботи фахівців бухгалтерії (зокрема, розробка посадових інструкцій щодо визначеної структури підрозділу та функцій, які на нього покладені);
- забезпечення постійного, безперервного та систематичного ведення достовірного бухгалтерського та податкового обліку;
- правильне та своєчасне відображення господарських операцій, які здійснює лізингова компанія;
- вчасну передачу в бухгалтерію належним чином оформленої документації, необхідної для здійснення бухгалтерського обліку та контролю;
- контроль проведення звірки взаєморозрахунків з лізинго-одержувачами за договорами лізингу;
- складання та подання у встановлений термін фінансової та податкової звітності;
- автоматизацію бухгалтерського та податкового обліку компанії

(постановка задач, впровадження, навчання персоналу);

- надання до фінансового відділу необхідної для складання управлінської звітності бухгалтерської інформації і даних щодо нарахування/сплати податків у встановлені терміни та у визначеному форматі;
- моніторинг податкового законодавства, вчасне ознайомлення співробітників компанії з відповідними змінами;
- робота в засідання кредитного (лізингового) комітету компанії.

В діяльності компанії «Украгролізинг» та її структурного підрозділу – бухгалтерії використовується програмний продукт «BAS Бухгалтерія» призначений для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, зокрема й підготовки обов'язкової (регламентованої) звітності, в організаціях, що здійснюють будь-які види комерційної діяльності: гуртову і роздрібну торгівлю, комісійну торгівлю (включно з субкомісією), надання послуг, виробництво тощо. Бухгалтерський та податковий облік ведеться відповідно до чинного законодавства України.

«BAS Бухгалтерія» забезпечує вирішення всіх завдань, що стоять перед бухгалтерською службою підприємства, якщо бухгалтерська служба повністю відповідає за облік на підприємстві, серед іншого, наприклад, виписку первинних документів, облік продажів тощо. Це прикладне рішення також можна використовувати виключно для ведення бухгалтерського та податкового обліку, а завдання автоматизації інших служб, наприклад, відділу продажів, вирішувати спеціалізованими прикладними рішеннями BAS або іншими системами.

Крім цього з питань ефективного управління лізинговими операціями в компанії «Украгролізинг» використовується програмний продукт “Еккаунт. Лізингова компанія” який призначений для автоматизації оперативного управління портфелем в лізингових компаніях.

Демонстраційна база: Бухгалтерія для України, редакція 2.0 (BAF)

Печаткова сторінка | Інформація | Загальні налаштування | Заборгованість постачальникам за договорами за 01.01.2019 - 07.08.2019 Добро

Головне | Керівнику | Банк і каса | Продажі | Купівлі | Склад | Виробництво | ОЗ і НМА | Зарплата і кадри | Операції | Звіти | Довідники | Адміністрування

← → ☆ Заборгованість постачальникам за договорами за 01.01.2019 - 07.08.2019 Добро

Період: 01.01.2019 - 07.08.2019 Добро

Сформувати | Показати налаштування | Друк | Σ 0,00

Добро

Заборгованість постачальникам за 01.01.2019 - 07.08.2019

Сортування: Борг на кінець За спаданням, Аванс на кінець За зростанням

Постачальник	Борг на 01.01.19		Збільшення боргу	Погашення боргу	Борг на 07.08.19	
	Борг	Аванс			Борг	Аванс
Хлібозавод №1	7 200 000				7 200 000	
Договір на покупку будівлі	7 200 000				7 200 000	
УкрПостачСбул 2015/1	1 943 067				1 943 067	
НДІ Автоматика	1 200 000				1 200 000	
Договір на придбання прав	1 200 000				1 200 000	
Біла акція	129 600				129 600	
Будівельні роботи	120 000				120 000	
Монтаж устаткування	9 600				9 600	
KRBT GmbH	32 329	3 500	39 478	607	71 199	3 500
Основний договір	32 329	3 500	39 478	607	71 199	3 500
ВестТрейд	25 804	898 873	6 975	7 387	27 824	901 305
Ремонтник	5 400				5 400	
СофтПостач	3 000				3 000	
Основний договір	3 000				3 000	
Київенерго	1 360		960		2 320	
На обслуговування	1 360		960		2 320	

Рис.2.1. Діалогове вікно в «BAS Бухгалтерія»

Використання конфігурації “Еккаунт. Лізингова компанія” дозволяє позбутися значної частини ручних операцій при обліку лізингової діяльності в системі “BAS Бухгалтерія”. Рішення зберігає всі її функціональні можливості і дозволяє:

- створювати договори лізингу в системі за даним контрагенту і завдання необхідних параметрів договору для розрахунку;
- оперативний і фінансовий лізинг;
- розрахунок графіків платежів договору (Аннуїтентний графік і графік з регулярними платежами; з місячним, квартальним, а також довільним погашенням тіла);
- універсальний механізм обліку тіла предмета лізингу (з розбиття на рахунок довгострокової заборгованості, короткострокової, і рахунок обліку заборгованості за виставленими рахунками);
- реалізовані механізми швидкого заповнення документів пов'язаних з особливостями лізингового обліку (Платіжне Доручення Вхідне, Акт про

надання виробничих послуг, реалізація товарів і послуг, рахунок на оплату покупцеві);

- універсальна система зберігання властивостей об'єктів лізингу;
- набір засобів для пакетної роботи з договорами лізингу;
- перерахунок графіків платежів;
- виставлення регулярних рахунків-фактур на оплату лізингових платежів на основі графіків платежів;
- автоматизація нарахування заборгованості за послуги лізингу на основі графіків платежів;
- виставлення рахунків на оплату пені;
- переоцінка валютних рахунків обліку за договорами лізингу;

«Еккаунт. Лізингова компанія» є оригінальним, але не самостійним програмним продуктом. Конфігурація захищена електронним ключем на основі технології розробленої і підтримуваної фірмою «Катран Софт».

Продукт має програмні модулі, захищені від несанкціонованого використання апаратним ключем захисту і не підлягають зміні користувачем.

2.2. Особливості облікових операцій в діяльності компанії

За характером залучення джерела фінансування лізингових операцій, що використовуються НАК «Укragролізинг», поділяють на внутрішні і зовнішні. До внутрішніх джерел фінансування належать кошти, залучені від засновників підприємства у вигляді внесків до статутного капіталу або внесків, що формують додатковий капітал, а також реінвестиції нерозподіленого прибутку попередніх років і звітного періоду. Банківські та товарні кредити, кошти, отримані від емісії цінних паперів, поворотна та безповоротна фінансова допомога (позика), векселі, факторинг є складниками зовнішніх джерел фінансування лізингових угод.

Внутрішні джерела фінансування на практиці частіше реалізуються у вигляді внесків до статутного капіталу підприємства, що є необхідним для

розвитку його господарської діяльності, або у вигляді реінвестицій нерозподіленого прибутку попередніх періодів.

Таблиця 2.1.

Відображення у бухгалтерському обліку лізингової компанії операцій з формування внутрішніх джерел фінансування НАК «Украгролізинг»

№ з/п	Назва тиранії	Дт	Кт
Формування статутного капіталу			
1	Зареєстровано статут лізингової компанії зі статутним капіталом	46 Неоплачений капітал"	40 "Статутний капітал"
1а	Здійснені внески до статутного капіталу лізингової компанії грошовими коштами	311 "Розрахун. рахунок" або 301 "Каса"	46 "Неоплачений капітал"
2	Зареєстровано збільшення статутного капіталу лізингової компанії за рахунок додаткових внесків учасників	46 "Неоплачений капітал"	40 "Статутний капітал"
2а	Здійснено додаткові внески до статутного капіталу лізингової компанії грошовими коштами	311 "Розрах. рахунок" або 301 "Каса"	46 "Неоплачений капітал"
3	Збільшення статутного капіталу лізингової компанії за рахунок реінвестування нерозподіленого прибутку	443 "Прибуток використаний у звітному періоді"	40 "Статутний капітал"
4	Збільшення статутного капіталу лізингової компанії за рахунок індексації	423 "Дооцінка активів"	40 "Статутний капітал"
Реінвестиція дивідендів			
1	Прийнято рішення про виплату дивідендів	441 "Прибуток нерозподіл"	443 "Прибуток, використаний у звітному періоді"
1а	Нараховано дивіденди акціонерам	443 "Прибуток використаний у звітному періоді"	671 "Розрахунки з учасниками"
1б	Сплата 25% податку на прибуток	641 "Розрахунки по податках"	311 "Поточний рахунок в національній валюті"
1в	Нараховано податок на доходи фізичних осіб	671 "Розрахунки з учасниками"	641 "Податок на доходи фізичних осіб"
1г	Сплачено податок на доходи фізичних осіб	641 "Податок на доходи фізичних осіб"	311 "Поточний рахунок в національній валюті"
2	Збільшення статутного капіталу лізингової компанії за рахунок невикористаних дивідендів	671 "Розрахунки з учасниками"	40 "Статутний капітал"

Для здійснення своєї діяльності НАК «Украгролізинг» широко

використовує банківське кредитування

Таблиця 2.2

Бухгалтерський облік отриманих для фінансування лізингових операцій
кредитів в діяльності НАК «Украгролізинг»

з/п	Назва операції	Дт	Кт
Кредитні операції			
1	Отримана короткострокова банківська позика в: національній валюті іноземній валюті	311 "Поточні рахунки в національній валюті"	60 "Короткострокові позики"
2	Отримана довгострокова банківська позика в: національній валюті іноземній валюті	311 "Поточні рахунки в національній валюті"	50 "Довгострокові позики"
		312 "Поточні в рахунки у іноземній валюті"	50 "Довгострокові позики"
3	Нараховані відсотки за користування позикою	951 "Відсотки за кредитом"	684 "Розрахунки за нарахованими відсотками"
4	Сплачено нараховані відсотки	684 "Розрахунки за нарахованими відсотками"	311 або 312 "Поточні рахунки"
5	Відображено переведення відповідної частки довгострокової позики до складу поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями	50 "Довгострокові позики"	61 "Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями"

При здійсненні фінансового лізингу відбувається перехід усіх ризиків і вигод, пов'язаних з правом користування та володінням предмета лізингу (оренди), до лізингоодержувача. За лізинговою компанією зберігається тільки юридичне право власності на предмет лізингу. Основні засоби, що передаються за угодою фінансового лізингу, обліковуються на балансі лізингоодержувача. Передача предмета лізингу має бути зафіксована актом приймання-передачі.

Таким чином, операція фінансового лізингу лізингодавця відобразиться в складі:

- дебіторська заборгованість у сумі мінімальних орендних платежів;
- фінансовий дохід;
- залишкова вартість предмета фінансового лізингу, яка виключається з балансу лізингодавця з відображенням у складі інших витрат (як собівартість реалізованих активів).

Облік дебіторської заборгованості, що виникає під час операцій фінансового лізингу, регулюється П(С)БО № 10 «Дебіторська заборгованість», відповідно до якого дебіторська заборгованість розподіляється на довгострокову та поточну і становить суму заборгованості підприємству дебіторів на певну дату.

Бухгалтерські проводки з обліку операцій фінансового лізингу (оренди) у НАК «Укргролізинг» здійснюються таким чином: (табл.2.3)

Таблиця 2.3

Бухгалтерський облік операцій фінансового лізингу у лізингодавця

№ з/п	Назва операції	Дт	Кт
1	Дохід від передачі у фінансовий лізинг основних засобів	161 "Заборгованість за майно, передане у фінансову оренду"	742 "Дохід від реалізації необоротних активів"
2	Нарахований ПДВ	742 "Дохід від реалізації необоротних активів"	641 "ПДВ"
3	Нарахована поточна дебіторська заборгованість за 12 місяців	377 "Розрахунки з іншими дебіторами"	161 "Заборгованість за майно, передане у фінансову оренду"
4	Нараховані фінансові доходи	373 "Розрахунки за нарахованими доходами" 732 "Відсотки одержані"	732 "Відсотки одержані" 791 "Фінансовий результат"
5	Надходження лізингових платежів від лізингоодержувача (сплата за майно) та надходження відсотків	311 "Поточні рахунки в національній валюті"	377 "Розрахунки з іншими дебіторами" 373 „Розрахунки за нарахованими доходами"

У бухгалтерському обліку компанії «Украгролізинг» операції фінансового лізингу (оренди) відображають за правилами П(С)БО 14. Згідно з п. 4 даного П(С)БО фінансова оренда — це оренда, що передбачає передачу орендарю всіх ризиків та вигод, пов'язаних з правом користування та володіння активом

Загальна схема лізингової операції буде відображено наступним чином:

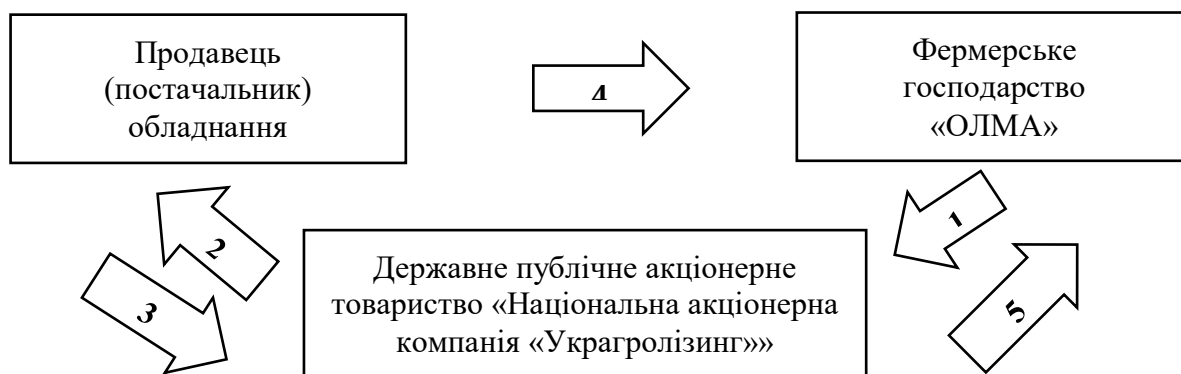

Рис. 2.2. Загальна схема операції фінансової оренди (лізингу)

1. Авансовий лізинговий платіж ФГ «ОЛМА» НАК «Украгролізинг» (від 35% вартості обладнання).
2. Оплата за обладнання (до 100% вартості обладнання).
3. Придбання НАК «Украгролізинг» обладнання для наступної його передачі у фінансовий лізинг ФГ «ОЛМА» на умовах Договору фінансового лізингу.
4. Поставка обладнання та гарантійне обслуговування.
5. Передача обладнання в фінансовий лізинг на умовах Договору фінансового лізингу.

Одним із найбільш важливих документів при здійсненні операцій фінансового лізингу є договір. Істотні умови договору фінансового лізингу визначаються профільним Законом «Про фінансовий лізинг» і Законом «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», оскільки угоди фінансового лізингу належать до договорів фінансових послуг.

Таблиця 2.4.

Відображення в обліку лізингових операцій НАК «Укргролізинг»

Господарська операція	Дт	Кт	Сума
Здійснений авансовий платіж за об'єкт лізингу (операція не підпадає під оподаткування ПДВ, роз'яснення ІПК ДФС від 16.03.2018 р. № 1046/ІПК/28-10-01-03-11)	371	311	142457,00
Оприбуткування авто за договірною вартістю без ПДВ	152	531	339184,17
Відображений податковий кредит з ПДВ після реєстрації податкової накладної лізинговою компанією (=407021/6)	641	531	67836,83
Витрати на сплату внеску до Пенсійного фонду при реєстрації автомобіля (4% від договірної вартості = 407021x0,04)	152	651	16280,84
Витрати на реєстрацію в МВС	152	685	400,00
Сплачені реєстраційні внески до Пенсійного фонду та МВС	651	311	16280,84
	685	311	400,00
Зарахований аванс у рахунок оплати зобов'язання по авто	531	371	142457,00
Нарахована разова комісія за оформлення договору фінансового лізингу (=0,03x264564 грн)	952	684	7936,92
Сплачена разова комісія лізинговій компанії	684	311	7936,92
На основі графіку лізингових платежів відображена сума до погашення по вартості авто, що має бути сплачена протягом року	531	611	158191,00
Введено автомобіль в експлуатацію за первісною вартістю (=339184,17 + 16280,84 + 400)	105	152	355865,01
Нараховано відсотки по фінансовому лізингу за січень	952	684	3924,00
Здійснений лізинговий платіж за січень (сплачено відсотки та тіло кредиту згідно графіку платежів	611	311	9258,00
	684	311	3924,00
Списані фінансові витрати січня на фінансовий результат (=3924 + 7936,92)	792	952	11860,92

Отже, під час операцій фінансового лізингу ФГ «ОЛМА» відображає в бухгалтерському обліку переданий предмет фінансового лізингу як актив, водночас у нього обов'язково виникають: кредиторська заборгованість (зобов'язання); фінансові витрати; витрати на поточний і капітальний ремонт; втрати від зменшення корисності активу; амортизація.

2.3. Удосконалення облікової політики в діяльності компанії

Процес формування облікової політики на НАК «Укргролізинг» - це надана законом можливість суб'єкту господарювання самостійно здійснювати у межах правового поля облікову діяльність, яка включає сукупність принципів, методів і процедур здійснення первинного спостереження, аналізу, поточного групування, підсумкового узагальнення фактів господарської діяльності, складання та подання фінансової звітності [

Наказ про облікову політику НАК «Укргролізинг» є основним внутрішнім організаційно-розпорядчим документом стосовно методики та організації обліку та є обов'язковим для виконання всіма структурними підрозділами і працівниками підприємства. Типової форми наказу про облікову політику не існує, оскільки обсяг та порядок його формування не регламентований, тому при його складанні необхідно керуватись професійним судженням та вимогами законодавчих актів і нормативних документів

Необхідність формування наказу про облікову політику обумовлюється двома факторами:

- нормальна діяльність підприємства неможлива без упорядкованості його внутрішнього життя, одним із аспектів якого є облік;
- вплив облікової політики на результати роботи підприємства настільки істотний, що вимагає рішення першого керівника щодо методики та організації облікового процесу

Основними джерелами розробки елементів облікової політики НАК «Укргролізинг» є П(С)БО, Наказ Мінфіну України від 24.05.95 р. № 88 «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку», Лист Мінфіну України «Про облікову політику», Лист Мінфіну фінансів України «Щодо застосування нормативно-правових документів з бухгалтерського обліку», Лист Мінфіну України «Щодо суттєвості у бухгалтерському обліку і звітності».

Основні положення наказу «Про облікову політику» в розрізі облікової

політики щодо операцій фінансового лізингу для НАК «Укргролізинг» наведено в таблиці 2.5 та 2.6

Таблиця 2.5

Основні елементи облікової політики НАК «Укргролізинг»
(для нових основних засобів)

№ з/п	Складова облікової політики	Альтернатива вибору або обов'язковість зазначення в Наказі
Лізингодавець-виробник	Основні засоби, які виготовляються	
	Методи оцінки активів, зобов'язань, доходів та витрат	
	Склад витрат, що становлять виробничу собівартість	Встановлюється лізингодавцем самостійно. Регламентуються П(с)БО № 16 «Витрати»
	Склад інших операційних витрат	Встановлюється лізингодавцем самостійно. Регламентуються П(с)БО № 16 «Витрати»
	Оцінка вибуття запасів	Один із методів: ідентифікованої собівартості відповідної групи запасів; середньозваженої собівартості; собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО); нормативних затрат
	Оцінка незавершеного виробництва	Масове та серійне виробництво: за нормативною (плановою) собівартістю; за прямими статтями витрат; за вартістю сировини, матеріалів, напівфабрикатів
	Політика управлінського обліку	
	Метод калькулювання собівартості продукції	Встановлюється лізингодавцем самостійно змішані методи Для НАК – Нормативний метод
	Поділ загальновиробничих витрат на умовно-змінні та умовно-постійні	Встановлюється лізингодавцем самостійно
	Робочий план рахунків	
	Рахунок для обліку транспортно-заготівельних витрат	Встановлюється самостійно лізингодавцем
	Рахунок для обліку теперішньої вартості довгострокової заборгованості за фін лізингом	Встановлюється самостійно лізингодавцем
	Рахунок для обліку доходу від передачі майна у фінансовий лізинг	701 ''Дохід від реалізації готової продукції'' 712 ''Дохід від реалізації інших оборотних активів'' - якщо передача майна відбувається заплановано та об'єкт відповідає вимогам п.1 другої частини П(с)БО № 27;
	Аналітичні рахунки для обліку доходів від операцій фінансового лізингу	701.1 ''Дохід від реалізації готової продукції у фінансовий лізинг'' 712.1 ''Дохід від передачі майна у фінансовий лізинг, яке було у складі основних засобів'' 746.1 ''Дохід від передачі майна у фінансовий

Таблиця 2.6

Додаткові елементи облікової політики НАК «Укргролізинг» (Основні засоби, які були в експлуатації)

Лізингодавець-виробник, лізингодавець-не виробник	<i>Методи оцінки активів, зобов'язань, доходів та витрат</i>	
	Визнання об'єкта, що утримується для продажу	Виконання усіх умов п. 1 частини II П(с)БО № 27 “Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність”
	Гарантована ліквідаційна вартість лізингового майна	Встановлюється самостійно лізингодавцем
	Негарантована ліквідаційна вартість майна	Встановлюється самостійно лізингодавцем
	Оцінка лізингового майна у випадку відмови від реалізації	Лізингове майно не вважається таким, що утримується для продажу та оцінюється за нижчою з оцінок: А) балансовою вартістю необоротного активу на момент їх визнання як утримуваних для продажу, скоригованою на суми амортизації та переоцінки, які було б визнано за період його утримання для продажу; або б) вищою з оцінок: чистою вартістю реалізації необоротного активу або вартістю використання
	Метод нарахування амортизації (при виборі оцінки майна в разі відмови від реалізації за варіантом а) п.4	прямолінійний; зменшення залишкової вартості; прискореного зменшення залишкової вартості; кумулятивний; виробничий.
	Термін корисного використання об'єкта (при виборі оцінки майна в разі відмови від реалізації за варіантом а) п.4	відрізок часу, протягом, якого основний засіб буде придатним; кількість одиниць продукції, яке підприємство очікує отримати від використання цього об'єкту
	Поріг суттєвості для переоцінки (при виборі оцінки майна в разі відмови від реалізації за варіантом а) п.5	1 % від чистого прибутку (збитку); величина, що дорівнює 10 відсотковому відхиленню залишкової вартості об'єктів обліку від їх справедливої вартості
	<i>Договірні відносини</i>	
	Орендна ставка відсотка	ставка відсотка, при якій теперішня вартість мінімальних орендних платежів дорівнює справедливій вартості лізингового майна; ставка відсотка на подібний об'єкт лізингу; ринкова ставка на капітал.
	Черговість сплати	раз на рік; два рази на рік;
	Період сплати лізингових платежів	на початку терміну сплати лізингових платежів; в кінці терміну сплати лізингових платежів
	Форма оплати	грошова; натуральна; змішана; за домовленістю з клієнтом

Формування облікової політики у НАК «Украгролізинг щодо операцій фінансового лізингу залежить від статусу лізингодавця та предмета фінансового лізингу

Окрім питань бухгалтерського обліку щодо операцій фінансового лізингу в обліковій політиці НАК «Украгролізинг відображається положення щодо управлінського обліку, робочого плану рахунків, договірних відносин.

Рис. 2.3. Формування облікової політики НАК «Украгролізинг»

Формування системи облікової політики в НАК «Украгролізинг» передбачає затверджені: Робочий план рахунків, правила рядкового перекладу українською мовою первинних (зведених) облікових документів, складених іншими, ніж українською мовами; терміни та порядок інвентаризації активів та зобов'язань

В обліковій політиці НАК «Украгролізинг» відображенні лише ті методичні аспекти об'єктів обліку, по яких існує альтернатива або ті, по яких необхідно розробити методику обліку самостійно. Методичний аспект облікової політики є найбільш специфічним, в якому розкривають способи визнання та відображення об'єктів обліку підприємства в межах чинних законодавчих актів і нормативно-правових документів з метою формування показників фінансової звітності.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ НАК «УКРАГРОЛІЗИНГ»

3.1. Удосконалення методики аналізу в діяльності компанії

Як відомо лізинг є одним із ефективних фінансових інструментів інтенсифікації відтворювального процесу, який на сучасному етапі кризового розвитку економіки України може виступати альтернативою традиційним формам інвестування підприємництва.

У практиці лізингових компаній, їх об'єднань, контрагентів та рейтингових агентств використовується ряд методик оцінки економічної ефективності лізингової діяльності. Методи відрізняються вихідними даними, складністю розрахунків, кінцевими показниками тощо. В процесі дослідження було виявлено три основні підходи до комплексної оцінки діяльності лізингової компанії

Перший підхід – внутрішньо-управлінський, передбачає проведення керівництвом компанії аналізу звітів центрів відповідальності про виконану роботу. Для кожного центру відповідальності розробляється комплекс показників, які повинні охарактеризувати роботу кожного відділу. За результатами аналізу приймаються рішення щодо стимулювання працівників. Наприклад, співробітниками відділу продажів, щодня формується інформація щодо клієнта (найменування, контактні дані, сфера діяльності); специфікації предмету лізингу, його вартості; величини авансу; можливості подальших переговорів. Відділом реклами подається щомісячний звіт, в якому містяться дані про заходи, в яких братиме участь лізингова компанія: місце, дата і час проведення, сума витрат на проведення, значення (вигоди) для компанії тощо.

Другий підхід до оцінки діяльності компанії використовується виробниками, інвесторами або клієнтами в межах процедур фінансового Due Diligence для формування першого враження про потенційного комерційного

партнера, об'єкт інвестування або лізингодавця. Оцінка лізингових компаній інвесторами, як правило, відбувається за обсягом лізингового портфеля, кількістю лізингових угод, сумою щомісячних лізингових платежів, а також по рентабельністю власного і позикового капіталу [8]. До переліку показників, за якими аналізується ефективність діяльності лізингової компанії з боку кредитора, входять: рівень (достатність) власного капіталу, який відображає масштаби бізнесу і серйозність намірів акціонерів щодо його розвитку, а також можливість покриття зобов'язань у разі настання дефолту за частиною активів під ризиком; покриття коротко- і довгострокових фінансових зобов'язань з урахуванням вартості ресурсів лізинговими платежами (лізинговим портфелем), при його розрахунку враховуються різні нюанси, зокрема ПДВ по придбаним об'єктам лізингу тощо; частка прострочених платежів в сукупному лізинговому портфелі, яка досліджується у динаміці, при цьому верхньої межі показник зазвичай досягає в посткризовий період, коли в портфелі присутнє максимальне число неплатників, а його зростання за рахунок нового бізнесу не відбувається [9].

Третій методичний підхід - рейтингова оцінка діяльності лізингової компанії. При рейтинговій оцінці діяльності лізингових компаній використовуються переважно фінансові показники та інформація про бізнес, які знаходяться у відкритому доступі. Варто відзначити, що методики рейтингової оцінки в різних країнах істотно відрізняються за складом показників, які відображають окремі аспекти діяльності лізингових компаній.

Аналіз діяльності лізингових компаній згідно з іншою методикою методикою проводиться в розрізі чотирьох блоків:

До блоку фінансового аналізу і показників відноситься: якісна оцінка засновників компанії; власні кошти компанії, їх якість; частка власних коштів у джерелах фінансування; інші джерела фінансування лізингової діяльності компанії; ліквідність портфеля поточних угод; виручка (структура, обсяг, динаміка); прибуток і рівень рентабельності; ефективність роботи персоналу.

Блок аналізу загальної інформації включає: репутацію компанії;

інформаційний фон; вік та історію компанії; стратегію розвитку компанії; ступінь організації внутрішньої системи обліку та технічного оснащення; надійність ключових контрагентів і розрахункового банку; менеджмент компанії (професіоналізм) і структура управління; аудит фінансової звітності (достовірність і ступінь довіри до аудитора і його репутація, зміст звіту і рівень транспарентності);

Блок аналізу діяльності та бізнесу компанії містить показники: структури і якості лізингового портфеля та динаміки його приросту за рік; динаміки бізнесу компанії і позиції на ринку лізингових послуг, а також ризиків її втрати; рівня спеціалізації/універсалізації компанії та потенціалу в різних сегментах бізнесу; стану і безперервності бізнес-процесів в компанії..

Блок оцінки управління ризиками та забезпечення зобов'язань, яка проводиться за такими напрямками: політика та система ризик-менеджменту в компанії; процедури оцінки та контролю внутрішніх і зовнішніх ризиків; частка дефолтів і простроченої заборгованості по різних видам лізингу, обладнання або клієнтів; страховий захист і забезпечення (якість і політика формування резервів); кредитна історія лізингової компанії.

Рейтингове агентство «Ahbor-Reyting» використовує багатофакторну рейтингову оцінку лізингової компанії [12]. Дана методика ґрунтується на аналізі факторів, що характеризують різні аспекти діяльності лізингових компаній та пов'язані з ними ризики невиконання взятих на себе зобов'язань, а також поглибленому якісному аналізу навколишнього середовища. За даним підходом фактори, які мають істотний вплив на фінансову стійкість компанії, аналізуються за трьома основними напрямками:

Зовнішні рейтингові чинники, які генеруються економічним і операційним середовищем ринку лізингових послуг. До найважливіших показників даного напрямку відносяться: обсяг і стан економіки, а також перспективи майбутнього економічного зростання; структурні проблеми в економіці (наприклад, висока інфляція та тощо); загальна структура ринку лізингових послуг, відносна частка в ньому різних лізингових компаній;

ступінь концентрації ринку; укладені угоди, спрямовані на консолідацію ринку лізингових продуктів і послуг; конкурентні позиції лізингової компанії на ринку лізингових послуг, її частка на ринках основних лізингових продуктів і послуг; здатність лізингової компанії впливати на рівень цін; рівень конкуренції з боку інших лізингових компаній або інших небанківських фінансових установ; нормативне середовище, в тому числі роль наглядових органів, якість нагляду, вимоги до звітності, нормативне регулювання лізингових та інших видів фінансових послуг, які лізингові компанії можуть надавати своїм клієнтам.

Внутрішні рейтингові чинники, які відображають економічний стан лізингової компанії. До їх складу включено: динаміку показників діяльності лізингової компанії по роках і кварталах; аналіз системи управління; оцінку фінансових результатів, надійності й стійкості (достатності капіталу, ліквідності та якості активів).

Внутрішні рейтингові чинники, які характеризують ринкові позиції і перспективи зростання лізингової компанії. До них відносяться: співвідношення показників масштабності діяльності лізингової компанії з показниками ринку лізингових послуг, порівняння показників динаміки розвитку лізингової компанії з показниками минулих років та середньоринковими; аналіз рівня прозорості діяльності лізингової компанії; оцінка вартості капіталу та рентабельності діяльності лізингової компанії.

Порівняння методик оцінки діяльності лізингових компаній дозволяє зробити висновок, що склад та зміст показників, які використовується в процесі оцінки залежить від мети та суб'єктів - зовнішніх або внутрішніх. З метою уніфікації підходів до оцінки та задоволення інтересів всіх груп користувачів інформації про її результати, вважаємо за потрібне впровадити у лізингових компаніях систему збалансованих показників (Balanced Scorecard - BSC (СЗП)), яку можна розглядати як всеохоплюючу систему взаємопов'язаних довгострокових стратегічних цілей та короткострокових тактичних цілей, а також відповідних їм показників.

3.2. Впровадження ефективного контролю в діяльність компанії

В умовах турбулентності економіки України стратегія сталого розвитку підприємств усіх галузей стає актуальною. Під сталим розвитком підприємства розуміється модель його розвитку, в основі якої закладено принципи ефективного використання всіх видів ресурсів на базі інновацій та балансу потреб/можливостей підприємства та суспільства.

Сучасні умови господарювання, а саме одночасно і кризові, та пов'язані з інноваційним розвитком та становленням економіки, орієнтованої на сталий розвиток галузей, що підвищують конкуренцію, посилюють вимоги до ведення бухгалтерського обліку та зумовлюють необхідність контрольних процедур за лізинговим бізнесом.

Дієвим інструментом є контроль лізингових операцій. Необхідність контрольних процедур щодо лізингу визначена складністю юридичного оформлення лізингової операції, веденням бухгалтерського та податкового обліку.

Своєчасний контроль лізингових операцій дозволяє підвищити достовірність звітності як лізингодавця, так і лізингоодержувача, привести у відповідність до законодавства бухгалтерські операції, уточнити оформлення юридичних аспектів.

Необхідність контролю лізингових операцій зумовлюється,

- комплексність самої угоди – участь щонайменше трьох сторін;
- придбання лізингодавцем предмета лізингу та утримання його в власності протягом кількох років, аж до моменту завершення договору, незважаючи на отримання основних прямих вигод від його використання лізингоодержувачем;
- різноманітність сфер діяльності лізингоодержувачів зумовлює виробничі та технологічні аспекти, які слід приймати у увагу (наприклад, після розірвання лізингового договору лізингодавці не можуть використовувати предмет лізингу у своїй діяльності через відсутність інших частин

промислового чи сервісного комплексу).

Контроль лізингових операцій передбачає: оцінку достовірності та повноти інформації про лізингові операції, відображені в системі обліку лізингодавців та лізингоодержувачів; перевірку умов договору лізингу та етапів лізингових угод, їх документального оформлення відповідність чинному законодавству

Необхідно врахувати що система бухгалтерського обліку лізингової компанії є ефективною, якщо при здійсненні та документуванні господарської операції забезпечуються такі вимоги:

- операції відображені в обліку відповідно до періоду їх здійснення;
- операції зафіксовані у правильних сумах;
- господарські операції відображені на рахунках бухгалтерського обліку відповідно з обраною обліковою політикою компанії та чинним законодавством;
- зафіксовані всі деталі операцій, які можуть мати суттєві наслідки для обліку та звітності;
- обмежена можливість для виникнення зловживань.

Загальний контроль лізингових операцій передбачає: оцінку достовірності та повноти інформації про лізингові операції, відображені в системі обліку лізингодавців та лізингоодержувачів; перевірку умов договору лізингу та етапів лізингових угод, їх документального оформлення відповідність законодавству.

Контроль ефективності лізингових угод є комплексом аналітичних процедур щодо визначення ефективності лізингових операцій (лізингодавця або лізингоодержувача), їх впливу на фінансовий стан та стійкість підприємства (позитивного або негативного), виявлення резервів підвищення загальної ефективності роботи організації. Якщо загальний контроль носить ретроспективний характер, то контроль за ефективністю лізингових операцій може бути і на попередньому етапі укладання лізингового договору, та супроводжувати лізингову угоду на наступних етапах.

При цьому, на нашу думку, найважливішими питаннями контролю є перевірка таких фактів:

- чи є майно (будівлі, споруди) власністю лізингодавця, чи відображене воно на рахунках бухгалтерського обліку;
- чи правильно відображені в обліку факти надходження та реалізації майна;
- чи не було фактів віднесення на витрати статей, які підлягають капіталізації;
- чи правильно визначені вартісні показники майна, які є основою для подальших розрахунків лізингових платежів та вартості об'єктів лізингу;
- чи правильно нараховується амортизація майна, яке перебуває в лізингу;
- чи правильно визначається вартість майна, яке служить заставою для одержання кредитів під виконання певних лізингових угод. Заслужують на увагу також ті завдання, які пропонує розглядати під час аудиту орендованих основних засобів;
- перевірка правильності віднесення угод до фінансового чи оперативного лізингу;
- правильність оформлення актів прийому-передачі майна; – ведення бухгалтерського обліку угод фінансового та оперативного лізингу;
- правильність відображення капіталовкладень в орендоване майно тощо.

Контроль ефективності лізингових угод є комплексом аналітичних процедур щодо визначення ефективності лізингових операцій (лізингодавця або лізингоодержувача), їх впливу на фінансовий стан та стійкість підприємства (позитивного чи негативного), виявлення резервів підвищення загальної ефективності роботи організації.

Якщо загальний контроль має ретроспективний характер, то контроль за ефективністю лізингових операцій може бути і на попередньому етапі

укладання лізингового договору, та супроводжувати лізингову угоду на наступних етапах.

Обидва види внутрішнього контролю лізингових операцій пов'язані з застосуванням контрольних-аналітичних процедур. Аналітичні процедури допомагають не тільки виявити незвичайні господарські операції та розрахувати показники, визначити тенденції, як позитивні, так і негативні, що свідчать про можливі помилки та, як наслідок, недостовірність звітності; а й проаналізувати вплив лізингових операцій на діяльність підприємства; розрахувати сукупний ефект використання лізингового механізму (наприклад, для лізингоодержувача – ефект від використання нового обладнання, для лізингової компанії – сукупний ефект від залучення додаткового інвестування та передачу обладнання у лізинг тощо) та очікуваний результат.

Таким чином, представимо завдання системи загального внутрішнього контролю лізингових операцій (лізингодавців та лізингоодержувачів):

- перевірка відповідності умов договору лізингу нормативним вимогам законодавства;
- перевірка відображення у бухгалтерському обліку операцій з надходження лізингового майна до лізингодавців;
- перевірка відображення у бухгалтерському обліку операцій з передачі лізингового майна лізингоодержувачам;
- перевірка правильності документального оформлення придбання та передачі лізингового майна;
- перевірка правильності визначення у бухгалтерському обліку первісної вартості лізингового майна;
- перевірка розрахунків первісної вартості лізингового майна та амортизаційних відрахувань на арифметичну точність;
- перевірка правильності та своєчасності відображення у бухгалтерському обліку амортизаційних відрахувань за лізинговим майном, вибору коефіцієнта прискореної амортизації;
- перевірка правильності визначення терміну корисного використання;

- перевірка правильності та повноти відображення всіх операцій лізингу у податковому обліку (ПДВ, податок на прибуток);
- перевірка правильності відображення у бухгалтерському обліку та документально оформлення операцій після закінчення терміну договору лізингу та операцій викупу лізингового майна;
- перевірка розрахунків викупної вартості лізингового майна на арифметичну точність;
- перевірка правильності відображення у бухгалтерській звітності лізингових операцій (в т.ч. перевірка повноти та якості інвентаризації в галузі лізингових операцій).

Завдання системи контролю за ефективністю лізингових операцій (лізингодавців та лізингоодержувачів):

- оцінка фінансового стану підприємства (в т.ч. аналіз платоспроможності та ліквідності, розрахунок прогностного значення фінансового стану);
- оцінка фінансової стійкості підприємства;
- аналіз рентабельності лізингу (в т.ч. аналіз окупності капітальних вкладень, аналіз приросту обсягу продукції / послуг, продуктивності праці, прибутку та рентабельності);
- оцінка терміну окупності інвестицій у лізингові операції;
- аналіз динаміки чистого грошового потоку;
- оцінка оптимальної структури лізингових платежів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В випускній кваліфікаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення актуального наукового завдання щодо розробки теоретико-методичних, організаційних і практичних засад формування облікової політики та системи аналізу і контролю діяльності підприємства для підвищення ефективності управління.

За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки

1. Облікова політика – оформлена відповідним документом підприємства сукупність способів побудови його облікової системи шляхом вибору запропонованих нормативними актами варіантів оцінки та обліку активів, капіталу, зобов'язань, доходів, витрат, фактів господарського життя тощо, заснована на професійному судженні бухгалтера з метою формування достовірної інформації.

2. Формування облікової політики підприємства слід здійснювати з урахуванням її мети, яка визначається бухгалтерським, податковим, управлінським обліком.

3. Дослідження облікової політики здійснювалось на базі державного публічного акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Украгролізинг»» Основним видом діяльності компанії за КВЕД є 64.91 «Фінансовий лізинг». НАК є платником податку на прибуток на загальних підставах та платників податку на додану вартість. НАК знаходиться у м. Київ та надає послуги з фінансового та операційного лізингу автомобільну, сільськогосподарську, ґрунтообробну та спецтехніку, енергоефективне та інше обладнання. Проведений аналіз ефективності діяльності підприємства показав, що НАК «Украгролізинг» є фінансово стійким та прибутковим за весь досліджуваний період,

4. Формування облікової політики НАК «Украгролізинг» залежить від: статусу лізингодавця (виробник або не виробник майна) та предмета

фінансового лізингу (майно, яке виготовляється власними силами; майно, яке спеціально придбається для передачі у фінансовий лізинг; майно, яке було у складі основних засобів лізингодавця);

5. В обліковій політиці НАК «Украгrolізинг» доцільно висвітлювати не тільки методи оцінки активів, зобов'язань, доходів та витрат щодо операцій фінансового лізингу, а і політику управлінського обліку, політику договірних відносин та політику щодо робочого плану рахунків. Це дасть змогу лізингодавцю пришвидшити процес отримання повної та достовірної інформації про операції фінансового лізингу.

6. Удосконалення облікової політики НАК «Украгrolізинг» доцільно здійснювати у кілька етапів. На першому етапі, на нашу думку, важливо сформувати уявлення про її характеристику за класифікаційними ознаками, що може сприяти визначенню напрямів покращення облікової політики.. На другому етапі, слід оцінити склад її елементів та визначити наявність помилок.

7. Важливим напрямом удосконалення діяльності компанії є формування системи ефективного аналізу ефективності лізингу для основних його суб'єктів –лізингодавця та лізингоодержувача. Для кожного з них формується свій критерій ефективності. Цей момент є дуже важливим в оцінці. Розрахунки ефективності лізингу необхідні, для оцінки доцільності лізингу в порівнянні з іншими формами фінансово-господарських операцій; та для комплексного економічного аналізу співвідношення доходів від проведення лізингової угоди з одноразовими та поточними витратами на їхнє одержання при різних умовах договору.

8. Контроль діяльності компанії є невід'ємною та необхідною складовою системи менеджменту, має свої завдання, мету, об'єкти дослідження та методику проведення. Запропоновані організаційні аспекти та розроблені завдання контролю лізингової діяльності слугуватимуть підґрунтям для подальшого створення та вдосконалення методики його здійснення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безверхий К. В., Бочуля Т.В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні : монографія . Київ. : Центр учбової літератури., 2016. 184 с.
2. Бойчук Т. Формування облікової політики підприємства: мета, побудова та сфера застосування. *Економічний аналіз*. 2020. Вип. 6. С. 36 - 38.
3. Бондар М.І., Верига Ю.А., Орищенко М.М. та ін. Звітність підприємства.: Підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 570 с.
4. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік : підручник .Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 480 с.
5. Васільєва Л. М. Історія бухгалтерського обліку : навчальний посіб. Дніпро : Видавничо-поліграфічний центр «Гарант СВ», 2017. 224 с. URL: <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/578>
6. Васільєва Л.М. Бухгалтерський облік на малих підприємствах за спрощеною формою. Навчальний посібник. Дніпропетровськ: РВВ ДДАУ, 2008. 304с.
7. Васільєва Л.М. Методологічні основи формування облікової політики підприємства. *Держава та регіони*. 2007. № 2. С. 126- 130
8. Васільєва Л.М. Принципи формування облікової політики. *Інноваційна економіка*. 2013. № 3. С. 26-30.
9. Верига Ю.А.,Кулик В.А., Ночовна Ю.О., Іванюк С.Ю. Облікова політика підприємства: Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 312 с.
10. Войнаренко М. П. Проблеми формування облікової політики підприємства *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 4. С. 9699.

11. Верига Ю.А., Кулик В.А., Ночовна Ю.А., Іванюк С.Ю. Облікова політика підприємства: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 312 с.
12. Верхоглядова Н.І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 536 с.
13. Городянська Л. В. Історія бухгалтерського обліку : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2014. —127 с
14. Голов С.Ф., Костюченко В.М., Кравченко І.Ю., Ямборко Г.А. Фінансовий облік: підручник . Київ : Лібра, 2018. 976 с.
15. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник . Київ : Центр учбової літератури, 2016. 424 с
16. Давидюк Т.В., Манойленко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник . Харків: Видавничий дім «Гельветика», 2016.392с.
17. Житний П. Організаціо-методологічні засади формування облікової політики підприємства. Бухгалтерський облік і аудит. 2006. №3. С. 310.
18. Житний П. Принципи формування облікової політики . Бухгалтерський облік і аудит. 2005. №4. С. 25-28.
19. Жолнер І. В. Фінансовий облік за міжнародними і національними стандартами : навч. посіб. К: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
20. Жолнер І. Фінансовий облік за міжнародними стандартами : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2012. 451 с.
21. Журавель Г.П., Клевець В.Б., Хомин П.Я. Облікова політика підприємства в ринкових умовах: Навчальний посібник. К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2009. 320с.
22. Засадний Б. Облікова політика компаній в умовах застосування МСФЗ Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2014. Вип. 10. URL: <http://papers.univ.kiev.ua/>

1/ekonomika/articles/zasadnyibaccountingpoliciesofcompaniesintheframeworkofifrs_24483.pdf.

23. Зубілевич С. Я., Мазіна О. І., Рогозний С. А., Карпачова О. В., Дядюн О. О. МСФЗ: Короткий курс для практиків: навч. посіб. Харків:ТОВ «ФАКТОР-ДРУК», 2020 366 с.

24. Каменська Т.О. Формування облікової політики згідно МСФЗ. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. 2015. №2. С.71-81

25. Каруненко М. Ю. Історія бухгалтерського обліку: навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2011. 241с.

26. Кобилецька Л.Я., Серпенінова Ю.С. Визначення облікової політики у вітчизняній та зарубіжній практиці. Обліково-аналітичні й статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці : тези всеукр. наук.-практ. інтернет конф. (м. Ірпінь, 25.11.2020 р.), Ірпінь, 2020

27. Колос І. Формування раціональної облікової політики підприємства . Вісник податкової служби України. 2002. № 47. С. 47- 54

28. Косташ Т. В. Управлінський аспект облікової політики підприємства. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. 2013. Вип. 6 (07). URL: <http://econom.chnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2016/04/kostashupraspekt2013.pdf>

29. Косташ Т.В. Формування облікової політики за МСФЗ як стимул ефективного розвитку підприємства. *Економічні науки*. 2018. URL: [http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2018_4\(1\)__34.pdf](http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2018_4(1)__34.pdf)

30. Кубік В.Д. Облікова політика підприємства у відповідності до вимог МСФЗ. *Одеський національний економічний університет*. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7870>

31. Кулик В.А. Облікова політика підприємства: набутий досвід та перспективи розвитку: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2014. 373 с

32. Лень В. С. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 696с.
33. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1). «Подання фінансової звітності» IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text
34. Мулик Т.О. Облікова політика як інструмент управління оподаткуванням. Глобальні та національні проблеми економіки. випуск № 4, березень 2015. URL: <http://globalnational.in.ua>
35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z03361>
36. Нормативнометодичне забезпечення бухгалтерського обліку в умовах застосування міжнародних стандартів фінансової звітності / за заг. ред. Л. Е. Ловінської. К.: ДННУ «Акад. фін. Управління», 2013. 294 с.
37. Нужна О.А. Проблеми формування облікової політики підприємства в цілях оподаткування. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2013. № 1 (3). С. 168173.
38. Облікова політика: Навчальний посібник / за ред. Г.М. Давидова. К.: Знання, 2010. 479 с.
39. Пасько, Т.О. Історія бухгалтерського обліку. : навч.-метод. посібник для самост. вивч. Дисц. Суми: ВТД „Університетська книга”, 2009. 141 с.
40. Петрук О. М. Облікова політика підприємства як елемент регламентації бухгалтерського обліку. URL: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Magisterium/Economy/2004_14/02_petryk_om.pdf.
41. Петрук О.М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку: Монографія. Житомир: ЖДТУ, 2005. 420с

42. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник Київ:, «Центр учбової літератури», 2020. 647 с.
43. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996 XIV (зі змінами та доповненнями) URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/99614_62.
44. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України від 27.06.2013 №635. URL: <http://dtk.com.ua/show/2cid010244.html>
45. Про облікову політику : лист Міністерства фінансів України від 12.2005 за №3134000105\27793. URL: <https://news.dtk.com.ua/debetkredit/portalnews/57876>
46. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: Монографія. Тернопіль: Картбланш, 2010. 260 с.
47. Радіонова Н. Облікова політика як методологічна основа управління підприємством. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. №23. С.53-60.
48. Рожелюк В. М. Шляхи вирішення проблем формування облікової політики підприємства. Всеукраїнський науково-виробничий журнал *Інноваційна економіка*. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2009_3/79.pdf.
49. Стефаник І. М. Про національну облікову політику в Україні. *Економіка України*. 2006. № 4. С.22 - 29.
50. Сторожук Т.М. Облікова політика підприємства: сутність та призначення. Науковий вісник. 2009. № 3. С.21 - 29.
51. Шевчук О. А. Проблеми та поняття облікової політики URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/prvs/2010_3/tom3/1006.pdf.
52. Ягмур К. А. Принципи побудови облікової політики підприємства URL: http://www.rusnauka.com/15_NPN_2009/Economics/46816.doc.htm

ДОДАТКИ